TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2020. gada 2. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Maksājumu pakalpojumi iekšējā tirgū – Direktīva 2007/64/EK – Materiālā piemērošanas joma un piemērojamība personām – Maksājumu pakalpojumi, kas nav sniegti euro vai kādas citas eurozonā neietilpstošas dalībvalsts oficiālajā valūtā – Maksājumu pakalpojumi, ko sniedz kredītiestāde – Maksājuma uzdevuma neizpilde vai nepareiza izpilde – Atbildīgais – Prudenciālās uzraudzības procedūra – Sūdzību procedūras – Ārpustiesas pārsūdzības – Kompetentās iestādes

Lietā C-480/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko Augstākā tiesa (Latvija) iesniedza ar lēmumu, kurš pieņemts 2018. gada 13. jūlijā un kurš Tiesā reģistrēts 2018. gada 23. jūlijā, tiesvedībā, ko aizsāka

AS "PrivatBank",

piedaloties

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs S. Rodins [*S. Rodin*], tiesneši K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] un N. Pisarra [*N. Piçarra*] (referents),

ģenerāladvokāts: Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– Latvijas valdības vārdā – I. Kucina un J. Davidoviča, pārstāves,

– Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vláčil*, kā arī *L. Dvořáková*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – I. Naglis un *H. Tserepa-Lacombe*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2019. gada 7. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – latviešu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2007/64/EK (2007. gada 13. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK un 2006/48/EK un atceļ Direktīvu 97/5/EK (OV 2007, L 319, 1. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/111/EK (2009. gada 16. septembris) (OV 2009, L 302, 97. lpp.) (turpmāk tekstā – "Direktīva 2007/64"), 2. panta 2. punktu, kā arī 20., 21., 75. un 80.–82. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā, ko Latvijā reģistrētā kredītiestāde AS "PrivatBank" [turpmāk tekstā– "*PrivatBank*"] ir aizsākusi jautājumā par to, vai ir likumīgs Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (turpmāk tekstā – "FKTK") lēmums, ar kuru tai uzlikts naudas sods par maksājuma uzdevuma neizpildi.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīva 2007/64 kopš 2018. gada 13. janvāra ir atcelta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2015/2366 (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ [Direktīvu 2007/64] (OV 2015, L 337, 35. lpp.). Tomēr pamatlietā, ņemot vērā tās faktisko apstākļu iestāšanās laiku, ir piemērojama Direktīva 2007/64.

4 Direktīvas 2007/64 5., 6., 8., 10., 11., 14., 20., 43., 46. un 50.–52. apsvērumā ir teikts:

"(5) [Maksājumu pakalpojumu] sistēmai būtu jānodrošina koordinācija starp valstu noteikumiem par piesardzības prasībām, jaunu maksājumu pakalpojumu sniedzēju piekļuvi tirgum, informēšanas prasībām un attiecīgajām maksājumu pakalpojumu lietotāju un sniedzēju tiesībām un pienākumiem. [..]

(6) Tomēr nebūtu pareizi, ja ar šo tiesisko sistēmu reglamentētu visas darbības jomas. Tās piemērošana būtu jāattiecina tikai uz tiem pakalpojumu sniedzējiem, kuru galvenais darbības veids ir maksājumu pakalpojumu sniegšana maksājumu pakalpojumu lietotājiem. [..]

[..]

(8) Jānosaka maksājumu pakalpojumu sniedzēju kategorijas, kas var likumīgi sniegt šos pakalpojumus visā [Savienībā], proti, kredītiestādes, kuras pieņem noguldījumus no lietotājiem, lai finansētu maksājumu darījumus, un uz kurām būtu jāturpina attiecināt piesardzības prasības saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/48/EK (2006. gada 14. jūnijs) par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu [(OV 2006, L 177, 1. lpp.)] [..].

[..]

(10) [..] vajadzētu ieviest jaunu pakalpojumu sniedzēju kategoriju – "maksājumu iestādes", tādējādi saskaņā ar stingriem un vispārējiem nosacījumiem dodot atļauju tādām fiziskām un juridiskām personām, kas neietilpst jau esošajās kategorijās, visā [Savienībā] sniegt maksājumu pakalpojumus. [..]

(11) [..] Prasībās attiecībā uz maksājumu iestādēm būtu jāņem vērā tas, ka maksājumu iestādes iesaistās konkrētākā un ierobežotākā darbības jomā, tādējādi radot šaurāka diapazona riskus, ko ir vieglāk uzraudzīt un kontrolēt, nekā riskus, kas rodas saistībā ar plašāku kredītiestāžu darbības spektru. [..]

[..]

(14) Dalībvalstīm jāizraugās iestādes, kas ir atbildīgas par atļauju piešķiršanu maksājumu iestādēm, kārtējo pārbaužu veikšanu un lēmumiem attiecībā uz minēto atļauju atsaukšanu. [..] Tomēr būtu jāparedz iespēja visus kompetento iestāžu lēmumus apstrīdēt tiesā. [..]

[..]

(20) Tā kā patērētāji un uzņēmumi nav vienādā stāvoklī, tiem nav vajadzīga vienāda aizsardzības pakāpe. Lai gan ir svarīgi nodrošināt patērētāju tiesības, līgumā paredzot noteikumus, no kuriem nevar atkāpties, uzņēmumiem un organizācijām ir lietderīgi ļaut vienoties citādi. [..] Jebkurā gadījumā dažus galvenos šīs direktīvas noteikumus vajadzētu piemērot vienmēr – neatkarīgi no lietotāja statusa.

[..]

(43) Lai uzlabotu maksājumu efektivitāti Kopienā, būtu jāparedz maksimālais izpildes laiks – viena diena visiem tādiem maksātāja ierosinātiem maksājumiem, kas izteikti euro vai citā tādas dalībvalsts valūtā, kura nav euro zonā [..]. Tā kā iekšzemes maksājumu infrastruktūra bieži ir ļoti efektīva un lai novērstu jebkādu pastāvošās pakalpojumu kvalitātes pazemināšanos, dalībvalstīm būtu jāļauj saglabāt vai paredzēt noteikumus, attiecīgā gadījumā paredzot izpildes laiku, kas ir īsāks par vienu darba dienu.

[..]

(46) [..] ir pilnīgi piemēroti noteikt pakalpojumu sniedzēja atbildību, izņemot ārkārtas un neparedzamos apstākļos, par tāda maksājumu darījuma izpildi, ko atzinis lietotājs, izņemot maksājuma saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzēja darbības un bezdarbības gadījumā, par ko atbild vienīgi maksājuma saņēmējs. [..] Ja maksājuma summa ir ieskaitīta maksājuma saņēmēja pakalpojumu sniedzēja kontā, maksājuma saņēmējam nekavējoties būtu jāiesniedz prasība savam maksājumu pakalpojumu sniedzējam par summas ieskaitīšanu viņa kontā.

[..]

(50) Jānodrošina to valstu tiesību aktu noteikumu efektīva piemērošana, kas pieņemti atbilstīgi šai direktīvai. Tādēļ būtu jāizstrādā attiecīgas procedūras, ar kuru palīdzību būs iespējams iesniegt sūdzības par maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, kas nepilda šos noteikumus, un attiecīgā gadījumā nodrošināt, ka viņiem tiek uzliktas samērīgas un preventīvas sankcijas.

(51) Neskarot klientu tiesības griezties tiesā, dalībvalstīm būtu jānodrošina pieejama un izmaksu ziņā atbilstīga maksājumu pakalpojumu sniedzēju un patērētāju konfliktu atrisināšana, kas izriet no šajā direktīvā paredzētajām tiesībām un pienākumiem. [..]

(52) Dalībvalstīm vajadzētu noteikt, vai tās kompetentās iestādes, kas ir ieceltas, lai maksājumu iestādēm izsniegtu atļauju, varētu arī būt kompetentās iestādes attiecībā uz sūdzībām un ārpustiesas pārsūdzības procedūru."

5 Saskaņā ar Direktīvas 2007/64 1. panta 1. punktu:

"Ar šo direktīvu paredz noteikumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstis izšķir šādas sešas maksājumu pakalpojumu sniedzēju kategorijas:

a) kredītiestādes Direktīvas 2006/48/EK 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē, tostarp tādu kredītiestāžu [Savienībā] izvietotās filiāles [šīs] direktīvas 4. panta 3. apakšpunkta nozīmē, kuru galvenais birojs atrodas [Savienībā] vai ārpus tās saskaņā ar minētās direktīvas 38. pantu;

[..]

d) maksājumu iestādes šīs direktīvas nozīmē;

[..]."

6 Direktīvas 2007/64 2. pantā "Darbības joma" ir noteikts:

"1. Šī direktīva attiecas tikai uz maksājumu pakalpojumiem [Savienībā]. Tomēr, izņemot 73. pantu [Valutēšanas datums un līdzekļu pieejamība], III [Maksājumu pakalpojumu nosacījumu pārskatāmība un informēšanas prasības] un IV sadaļu [Tiesības un pienākumi saistībā ar maksājumu pakalpojumu sniegšanu un izmantošanu] piemēro tikai tad, ja gan maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējs, gan maksājuma saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējs atrodas Kopienā, un gadījumos, kad maksājuma darījumā ir iesaistīts tikai viens maksājumu pakalpojumu sniedzējs, – viņš atrodas [Savienībā].

2. III un IV sadaļu piemēro maksājumu pakalpojumiem, ko veic euro vai jebkurā citā tādas dalībvalsts oficiālā valūtā, kura nav euro zonā.

[..]"

7 Atbilstoši šīs direktīvas 4. pantam:

"Šajā direktīvā izmanto šādas definīcijas:

[..]

4) "maksājumu iestādes" ir juridiskas personas, kam saskaņā ar 10. pantu piešķirta atļauja nodrošināt un sniegt maksājumu pakalpojumus visā [Savienībā];

[..]

10) "maksājumu pakalpojumu lietotājs" ir fiziska vai juridiska persona, kas izmanto maksājuma pakalpojumu kā maksātājs vai maksājuma saņēmējs, vai gan kā maksātājs, gan kā maksājuma saņēmējs;

11) "patērētājs" ir fiziska persona, kas maksājumu pakalpojumu līgumos, uz kuriem attiecas šī direktīva, darbojas nolūkos, kas nav saistīti ar tās amatu, uzņēmējdarbību vai profesiju;

[..]."

8 Direktīvas 2007/64 II sadaļā "Maksājumu pakalpojumu sniedzēji" iekļautajā 20. pantā "Kompetento iestāžu izraudzīšana" ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis par atļauju izsniegšanu maksājumu iestādēm un minēto maksājumu iestāžu, kas pilda šajā sadaļā paredzētos pienākumus, pienācīgu uzraudzību atbildīgajām kompetentajām iestādēm izrauga vai nu valsts iestādes, vai struktūras, kuras atzītas saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai kuras atzinušas valsts iestādes, tostarp valstu centrālās bankas, kam šajā nolūkā saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir piešķirtas skaidras pilnvaras.

[..]

2. Dalībvalstis nodrošina, lai saskaņā ar 1. punktu izraudzītajām kompetentajām iestādēm būtu visas pienākumu veikšanai vajadzīgās pilnvaras.

[..]

5. Šā panta 1. punktā nav noteikts, ka kompetentajām iestādēm liek uzraudzīt maksājumu iestāžu uzņēmējdarbību, izņemot pielikumā minēto maksājumu pakalpojumu sniegšanu [..]."

9 Šīs direktīvas 21. pantā "Pastāvīga uzraudzība", kurš arī iekļauts tās II sadaļā, ir noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, lai pārbaudes, ko kompetentās iestādes veic nolūkā pārbaudīt pastāvīgu atbilstību šīs sadaļas noteikumiem, būtu samērīgas, piemērotas un atbilstīgas riskam, kādam maksājumu iestādes ir pakļautas.

Lai pārbaudītu atbilstību šīs sadaļas noteikumiem, kompetentās iestādes ir tiesīgas veikt šādus konkrētus pasākumus:

a) izvirzīt maksājumu iestādei prasību sniegt visu vajadzīgo informāciju, lai uzraudzītu atbilstību;

b) veikt pārbaudes uz vietas maksājumu iestādē, jebkurā struktūrā, kas sniedz maksājumu darījumu ārpakalpojumus, pie jebkura pārstāvja un jebkurā filiālē, kura sniedz maksājumu pakalpojumus, par ko atbild maksājumu iestāde;

c) izdot ieteikumus, pamatnostādnes un attiecīgā gadījumā saistošus administratīvos noteikumus;

[..]

2. Ciktāl tas nav pretrunā darbības atļaujas atsaukšanas kārtībai un krimināltiesību normām, dalībvalstis nodrošina, ka to attiecīgās kompetentās iestādes attiecībā uz maksājumu iestādēm vai to faktiskajiem vadītājiem par normatīvo vai administratīvo aktu pārkāpšanu saistībā ar to maksājumu pakalpojumu darbību vai darbības uzraudzību var pieņemt vai noteikt sankcijas vai pasākumus, kas īpaši paredzēti, lai izskaustu konstatētos pārkāpumus vai šādu pārkāpumu cēloņus.

[..]"

10 No minētās direktīvas 51. panta 1. punkta pirmā teikuma izriet, ka gadījumā, ja maksājumu pakalpojumu lietotājs nav patērētājs, puses var vienoties, ka daļēji vai pilnībā nepiemēro tostarp 75. pantu.

11 Direktīvas 2007/64 75. pantā "Neizpildīts vai nepareizi izpildīts darījums" ir noteikts:

"1. Ja maksājumu uzdevumu ir ierosinājis maksātājs, viņa maksājumu pakalpojumu sniedzējs [..] ir materiāli atbildīgs maksātājam par pareizu maksājuma darījuma izpildi, ja [vien] viņš maksātājam un attiecīgā gadījumā maksājuma saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējam [nevar] pierādīt, ka maksājuma saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējs ir saņēmis maksājuma darījuma summu saskaņā ar 69. panta 1. punktu, un tādā gadījumā maksājuma saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējs ir materiāli atbildīgs maksājuma saņēmējam par pareizu maksājuma darbības izpildi.

Ja maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējs ir materiāli atbildīgs saskaņā ar pirmo punktu, viņš bez liekas kavēšanās atlīdzina maksājumu pakalpojumu lietotājam neveiktā vai nepareizā maksājumu darījuma summu un attiecīgā gadījumā atjauno stāvokli tajā maksājuma kontā, no kā debetēta attiecīgā summa, līdz tādam stāvoklim, kāds būtu bijis, ja nebūtu noticis nepareizais maksājumu darījums.

Ja maksājuma saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējs ir materiāli atbildīgs saskaņā ar pirmo punktu, viņš tūlīt maksājuma darbības summu nodod maksājuma saņēmēja rīcībā un attiecīgā gadījumā kreditē attiecīgu summu maksājuma saņēmēja kontā.

[..]

2. [..]

Ja maksājuma darījums nav noticis vai ir noticis nepareizi, par ko maksājuma saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējs nav materiāli atbildīgs saskaņā ar pirmo un otro daļu, maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējs ir materiāli atbildīgs maksātājam. Ja maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējam ir tāda materiāla atbildība, viņš attiecīgi bez liekas kavēšanās maksātājam atmaksā nenotikušā vai nepareizi notikušā maksājuma darījuma summu un atjauno stāvokli tajā maksājuma kontā, no kā debetēta attiecīgā summa, līdz tādam stāvoklim, kāds būtu bijis, ja nebūtu noticis nepareizais maksājumu darījums.

[..]"

12 Saskaņā ar šīs direktīvas 80. pantu "Sūdzības":

"1. Dalībvalstis nodrošina tādu procedūru izstrādi, kuras ļauj maksājumu pakalpojumu lietotājiem un citām ieinteresētām personām, arī patērētāju apvienībām, kompetentām iestādēm iesniegt sūdzības par maksājumu pakalpojumu sniedzējiem saistībā ar iespējamiem tādu attiecīgas valsts tiesību aktu pārkāpumiem, ar kuriem īsteno šo direktīvu.

2. Attiecīgā gadījumā un neskarot tiesības celt tiesā prasību saskaņā ar procesuāliem attiecīgas valsts tiesību aktiem, kompetentas iestādes atbildē informē sūdzības cēlāju par to, ka saskaņā ar 83. pantu ir izstrādātas ārpustiesas sūdzību un pārsūdzību procedūras."

13 Minētās direktīvas 81. panta "Sankcijas" 1. punktā ir paredzēts:

"Dalībvalstis pieņem noteikumus par sankcijām, ko piemēro par to attiecīgas valsts noteikumu pārkāpumiem, kuri ir pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu sankciju izpildi. Šādas sankcijas ir efektīvas, samērīgas un preventīvas."

14 Direktīvas 2007/64 82. panta "Kompetentas iestādes" 1. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka attiecīgi 80. panta 1. punktā un 81. panta 1. punktā paredzētās sūdzību procedūras un sankcijas piemēro iestādes, kas ir pilnvarotas nodrošināt to attiecīgas valsts likumu ievērošanu, kuri ir pieņemti saskaņā ar šajā iedaļā noteiktajām prasībām."

15 Šīs direktīvas 83. panta "Ārpustiesas pārsūdzības" 1. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis, attiecīgā gadījumos izmantojot jau esošas struktūras, nodrošina piemērotas un efektīvas ārpustiesas sūdzību un pārsūdzību procedūras, lai izšķirtu ar tiesībām un pienākumiem, kuri izriet no šīs direktīvas, saistītus maksājumu pakalpojumu lietotāju strīdus ar maksājumu pakalpojumu sniedzējiem."

16 No minētās direktīvas 86. panta "Pilnīga saskaņošana" izriet, ka, neskarot tajā uzskaitītos izņēmumus, ciktāl tajā "ir saskaņoti noteikumi, dalībvalstis nepatur spēkā un neievieš citus noteikumus kā vien tos, kas ir ietverti šajā direktīvā".

Latvijas tiesības

17 Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma (*Latvijas Vēstnesis*, 2010, Nr. 43), redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiskajiem apstākļiem (turpmāk tekstā – Maksājumu pakalpojumu likums"), 2. panta trešajā daļā ir noteikts:

"Šā likuma 57. [līdz] 96. [un] 98. [līdz] 104. panta noteikumi attiecas uz maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz maksājumu pakalpojumus Latvijā, ja maksātāja un saņēmēja maksājumu pakalpojuma sniedzējs atrodas dalībvalstī un maksājumu pakalpojumus sniedz euro vai kādas dalībvalsts nacionālajā valūtā."

18 Maksājumu pakalpojumu likuma 49. pantā ir paredzēts:

"Lai pārbaudītu iestāžu darbības atbilstību šā likuma prasībām, [FKTK] ir tiesības:

1) pieprasīt, lai iestāde sniedz uzraudzībai nepieciešamo informāciju;

2) veikt pārbaudes iestādē."

19 Atbilstoši Maksājumu pakalpojumu likuma 56. panta pirmajai un otrajai daļai:

"(1) Ja [FKTK] konstatē, ka iestāde neievēro šā likuma II [līdz] VI nodaļas prasības [..] vai Eiropas Savienības institūciju izdotos tieši piemērojamos tiesību aktus, tā pieprasa, lai iestāde nekavējoties veic šādas situācijas novēršanai nepieciešamos pasākumus.

(2) Papildus šā panta pirmajā daļā noteiktajam [FKTK] ir tiesīga īstenot vienu vai vairākus šādus pasākumus:

[..]

5) uzlikt naudas sodu līdz 100 000 [Latvijas latiem (LVL), apmēram 140 000 EUR]."

20 Atbilstoši Maksājumu pakalpojumu likuma 99. pantam:

"(1) Ja maksājuma rīkojumu iesniedzis maksātājs, viņa maksājumu pakalpojumu sniedzējs ir atbildīgs maksātājam par pareizu maksājuma izpildi, ja vien tas maksātājam un, ja nepieciešams, saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējam nevar pierādīt, ka saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējs saņēmis maksājuma summu saskaņā ar šā likuma 94. panta pirmo daļu. Ja maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējs var pierādīt, ka saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējs ir saņēmis maksājuma summu, par pareizu maksājuma izpildi ir atbildīgs saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējs.

[..]

(9) Ja maksājums nav izpildīts vai ir izpildīts kļūdaini un saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējs nav atbildīgs saskaņā ar šo pantu, maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējs ir atbildīgs maksātājam.

(10) Ja maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējs ir atbildīgs saskaņā ar šā panta devīto daļu, tas nekavējoties atmaksā maksātājam neizpildītā vai kļūdaini izpildītā maksājuma summu vai atjauno stāvokli maksātāja maksājuma kontā, no kura attiecīgā maksājuma summa ir norakstīta, līdz tādam stāvoklim, kādā tas būtu bijis, ja kļūdainais maksājums nebūtu izpildīts."

21 Maksājumu pakalpojumu likuma 105. pantā ir noteikts:

"[..]

(2) [FKTK] saskaņā ar normatīvajiem aktiem izskata iesniegumus, ko tie maksājumu pakalpojumu izmantotāji vai elektroniskās naudas turētāji, kuri nav uzskatāmi par patērētājiem Patērētāju tiesību aizsardzības likuma izpratnē, iesnieguši par šā likuma VII [līdz] XIV nodaļas noteikumu neievērošanu, ja tā radījusi vai var radīt būtisku kaitējumu minēto pakalpojumu izmantotāju vai elektroniskās naudas turētāju grupas interesēm (kolektīvajām interesēm). [..]

[..]

(5) Ja [FKTK], izskatot administratīvo lietu, konstatē, ka šā likuma VII [līdz] XIV nodaļas noteikumu neievērošana radījusi vai var radīt būtisku kaitējumu to maksājumu pakalpojumu izmantotāju vai elektroniskās naudas turētāju kolektīvajām interesēm, kuri nav uzskatāmi par patērētājiem Patērētāju tiesību aizsardzības likuma izpratnē, tā ir tiesīga pieņemt lēmumu, ar kuru uzdod maksājumu pakalpojumu sniedzējam vai elektroniskās naudas emitentam izbeigt šā likuma VII [līdz] XIV nodaļas noteikumu neievērošanu vai novērst pieļautos pārkāpumus, un noteikt šim nolūkam nepieciešamo darbību izpildes termiņu.

[..]"

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

22 2011. gada 16. novembrī pie *PrivatBank* vērsās tās kliente *Forcing Development Ltd* ar maksājuma rīkojumu par 394 138,12 ASV dolāru (USD) (aptuveni 347 130 EUR) pārskaitīšanu uz trešās personas kontu, kas atrodas Lietuvā reģistrētajā *AB Bankas Snoras* (turpmāk tekstā – "*Snoras*").

23 Tajā pašā dienā plkst. 15.08 *Lietuvos bankas* (Lietuvas Centrālā banka) paziņoja *Snoras* par savu lēmumu tai noteikt moratoriju un aizliegumu sniegt jebkāda veida finanšu pakalpojumus.

24 Tās pašas dienas plkst. 15.24 *PrivatBank* pārsūtīja maksājuma rīkojumu *Snoras* SWIFT sistēmā, debetēja *Forcing Development* kontu par summu 394 138,12 USD (aptuveni 347 130 EUR) apmērā un nosūtīja šos naudas līdzekļus uz savu šajā nupat minētajā bankā esošo korespondentkontu.

25 *Snoras*, saņēmusi *PrivatBank* nosūtītos naudas līdzekļus, plkst. 16.20 kreditēja *PrivatBank* korespondentkontu, taču Lietuvas Centrālās bankas noteiktā moratorija dēļ naudas līdzekļus bloķēja šajā kontā, nedz kreditējot trešās personas kontu, nedz atmaksājot tos *PrivatBank*.

26 *PrivatBank* pieteica *Snoras* prasījumu 394 138,12 USD (aptuveni 347 130 EUR) apmērā.

27 2012. gada 25. oktobrī *Forcing Development* iesniedza sūdzību FKTK par to, ka *PrivatBank* tai neesot atmaksājusi summu, kas tās rīcībā tika nodota maksājuma rīkojuma izpildei.

28 Ar 2013. gada 4. jūlija lēmumu FKTK vispirms konstatēja, ka saskaņā ar Maksājumu pakalpojumu likuma 99. panta devīto daļu par *Forcing Development* maksājuma rīkojuma izpildi bija atbildīga *PrivatBank*, tad uzdeva *PrivatBank* izvērtēt nepieciešamību veikt izmaiņas iekšējās kontroles sistēmā un procedūrās un informēt FKTK par veiktā izvērtējuma rezultātiem līdz 2013. gada 30. augustam un visbeidzot – uzlika *PrivatBank* naudas sodu 100 000 LVL (apmēram 140 000 EUR) apmērā.

29 Šis lēmums tika atstāts negrozīts ar FKTK 2013. gada 17. oktobra lēmumu. Šajā pēdējā lēmumā FKTK no jauna uzsvēra, ka *PrivatBank* atbildība ir noteikta saskaņā ar Maksājumu pakalpojumu likuma 99. panta pirmo un devīto daļu, jo tā nav varējusi pierādīt, ka *Snoras* būtu saņēmusi maksājuma summu noteiktajos termiņos. Tā piebilda, ka nav konstatēts, ka *PrivatBank* un *Forcing Development* būtu vienojušās par citiem savu savstarpējo attiecību noteikumiem.

30 2013. gada novembrī *Forcing Development* – pamatojoties uz līguma par norēķinu konta apkalpošanu, ko tā bija noslēgusi ar *PrivatBank*, nosacījumiem – vērsās šķīrējtiesā, lūdzot piedzīt naudas summu, kas maksājuma rīkojuma izpildei bija nodota *PrivatBank* rīcībā.

31 2014. gada 4. februārī šķīrējtiesa noraidīja *Forcing Development* prasību. Tā nosprieda, ka no Maksājumu pakalpojumu likuma 99. panta pirmās daļas, kā arī no Direktīvas 2007/64 izrietošos pienākumus *PrivatBank* bija izpildījusi, jo *Snoras* bija saņēmusi no *PrivatBank* attiecīgā maksājuma rīkojuma izpildei vajadzīgo naudas summu. Šķīrējtiesas ieskatā, Maksājumu pakalpojumu likums neuzliek maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējam pienākumu turēt savos kontos pietiekamus naudas līdzekļus visu savu klientu iespējamo maksājumu rīkojumu tūlītējai izpildei. Šajā likumā maksājumu pakalpojumu sniedzējiem esot vienīgi noteikts termiņš – ne vēlāk kā līdz lietotāju maksājuma rīkojumu saņemšanas dienai sekojošās nākamās darba dienas beigām –, kādā ir jāizpilda šie rīkojumi un līdz ar to jākreditē saņēmēja vai šā saņēmēja pakalpojumu sniedzēja konts par vajadzīgo summu.

32 *PrivatBank* vērsās Administratīvajā apgabaltiesā (Latvija) ar pieteikumu par šā sprieduma 29. punktā minētā 2013. gada 17. oktobra lēmuma atcelšanu un mantisko zaudējumu, kas tai esot nodarīti, atlīdzinājumu. Sava pieteikuma pamatošanai *PrivatBank* apgalvoja, ka *Snoras* tai netika paziņojusi par maksājuma neizpildi termiņā, kas paredzēts viņu savstarpējās attiecības reglamentējošajā līgumā. Tā pievienoja lietas materiāliem šķīrējtiesas 2014. gada 4. februāra nolēmumu kā pierādījumu.

33 Ar Administratīvās apgabaltiesas 2015. gada 5. augusta spriedumu pieteikums tika noraidīts. Minētā tiesa konstatēja, pirmkārt, ka *Forcing Development* maksājuma rīkojums netika savlaicīgi izpildīts tāpēc, ka *PrivatBank* nebija parūpējusies par to, lai tās *Snoras* bankā esošajā kontā būtu pietiekami līdzekļi, un, otrkārt, ka saskaņā ar Maksājumu pakalpojumu likuma 99. pantu *Snoras* nav atbildīga par maksājuma rīkojuma neizpildi, jo tās rīcībā nebija šā rīkojuma izpildei vajadzīgo naudas līdzekļu. Jautājumā par kreditora prasījumu, ko *PrivatBank* ir pieteikusi *Snoras*, minētā tiesa konstatēja, ka attiecīgā naudas summa juridiski atradās *PrivatBank* turējumā, lai arī tā tobrīd nespēja tai piekļūt. Šī pati tiesa secināja, ka, neraugoties uz šķīrējtiesas 2014. gada 4. februāra nolēmumu, FKTK bija pamatoti

konstatējusi, ka *PrivatBank* ir pārkāpusi Maksājumu pakalpojumu 99. panta devīto daļu, pamatoti uzlikusi pieteicējai pienākumu izvērtēt nepieciešamību veikt izmaiņas iekšējās kontroles sistēmā un procedūrā un uzlikusi tai naudas sodu 100 000 LVL (apmēram 140 000 EUR) apmērā, lai novērstu šādu apstākļu atkārtošanos. Šķīrējtiesas 2014. gada 4. februāra nolēmumu Administratīvā apgabaltiesa neņēma vērā.

34 Par Administratīvās apgabaltiesas spriedumu *PrivatBank* iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā.

35 *PrivatBank* apgalvo, pirmkārt, ka lietu pirmajā instancē izskatījusī tiesa, konstatēdama tās atbildību saskaņā ar Maksājumu pakalpojumu likuma 99. panta devīto daļu, esot pārsniegusi savu kompetenci. Proti, tā kā *PrivatBank* atbildība pret *Forcing Development* jautājumā par pamatlietā aplūkotā maksājuma rīkojuma izpildi ir civiltiesiska, nevis administratīva, minētajai tiesai esot saistošs nolēmums, ko 2014. gada 4. februārī pasludināja šķīrējtiesa, kuras kompetencē ir civiltiesiskas attiecības. Turklāt, tā kā šķīrējtiesa tika nospriedusi, ka *PrivatBank* nav atbildīga par maksājuma rīkojuma neizpildi, FKTK tai nevarot uzlikt pienākumu mainīt savu iekšējās kontroles sistēmu. Šajos apstākļos naudas soda uzlikšanai neesot nekāda pamata.

36 *PrivatBank* arīdzan apgalvo, ka Maksājumu pakalpojumu likuma 99. pants ļauj atbrīvot pakalpojumu sniedzēju no visas atbildības pret šo pakalpojumu izmantotāju, ja tie ir par to vienojušies. Un, ciktāl *PrivatBank* un *Forcing Development* ir noslēgušas norēķinu konta apkalpošanas līgumu, kurā ir paredzēts, ka pirmā no tām nebūs atbildīga par naudas līdzekļiem, kas atrodas ceļā starp banku sistēmām, tās atbildība esot bijusi jāizvērtē, ņemot vērā minētā līguma, nevis Maksājumu pakalpojumu likuma 99. panta noteikumus.

37 Paskaidrojumos par kasācijas sūdzību FKTK vispirms norāda, ka Maksājumu pakalpojumu likuma 105. panta otrajā daļā tai ir piešķirta kompetence izskatīt iesniegumus, ko iesnieguši tie maksājumu pakalpojumu izmantotāji, kuri nav uzskatāmi par patērētājiem. Pēc tam tā norāda, ka, tā kā *PrivatBank* ir kredītiestāde, nevis maksājumu iestāde Direktīvas 2007/64 4. panta 4. punkta izpratnē, 2013. gada 17. oktobra lēmums ir pieņemts saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 113. pantu, kas paredz FKTK tiesības pieņemt lēmumus attiecībā uz kredītiestādēm, kuras neievēro tām piemērojamos tiesību aktus. Šajos apstākļos FKTK uzskata, ka *PrivatBank* ir pakļauta tās uzraudzībai kā maksājumu pakalpojumu sniedzēja, tostarp attiecībā uz tās atbildību saskaņā ar Maksājumu pakalpojumu likuma 99. pantu, ar kuru tiek īstenots Direktīvas 2007/64 75. pants.

38 Atbildot uz iesniedzējtiesas jautājumu par Maksājumu pakalpojumu likuma piemērojamību strīdā par maksājumu pakalpojumiem ASV dolāros, FKTK apgalvo, ka kredītiestāde var izvēlēties attiecināt šā likuma prasības uz pakalpojumiem, kas nav sniegti euro vai kādas eurozonā neietilpstošas dalībvalsts valūtā, ja tā uzskata, ka spēs ievērot šīs prasības attiecībā uz šādiem pakalpojumiem. FKTK, balstoties uz *PrivatBank* iekšējo regulējumu, secināja, ka *PrivatBank* ir izdarījusi šādu izvēli, un tāpēc izvērtēja tās darbības, vadoties no attiecīgajām Maksājumu pakalpojumu likuma normām.

39 Šajā ziņā FKTK norāda, ka, lai arī Maksājumu pakalpojumu likums saskaņā ar Direktīvas 2007/64 51. pantu ļauj izdarīt zināmas atkāpes no tajā noteiktā, ja maksājumu pakalpojumu lietotājs nav patērētājs, šādas tiesības nedrīkst izmantot ļaunticīgi, ļaunprātīgi izmantojot kredītiestādes varas pozīciju, lai vienotos par tādu atbildības regulējumu, kas ir vērsts uz Maksājumu pakalpojumu likuma 99. panta regulējuma apiešanu un pilnu atbildības par maksājuma neizpildi pārnešanu uz klientu. Tātad 2005. gada 11. aprīlī *PrivatBank* un *Forcing Development* starpā noslēgtais norēķinu konta apkalpošanas līgums ir izvērtējams tieši šā apsvēruma gaismā. Šis līgums nevis vienīgi paredz atkāpes no atsevišķu Direktīvas 2007/64 normu piemērošanas, bet gan ir šai direktīvai pilnīgi pretējs.

40 Iesniedzējtiesa prāto, pirmkārt, vai ar Direktīvu 2007/64 ir saderīga sūdzību procedūra, kas Maksājumu pakalpojumu likumā ir paredzēta gadījumā, kad šie pakalpojumi nav sniegti euro vai kādas eurozonā neietilpstošas dalībvalsts oficiālajā valūtā. Otrkārt, tā prāto, vai ar šo direktīvu ir saderīgas pilnvaras, kādas ar šo likumu ir piešķirtas FKTK šīs procedūras ietvaros.

41 Šajā ziņā iesniedzējtiesa atgādina, ka Maksājumu pakalpojumu likums paredz FKTK tiesības izskatīt ne tikai sūdzības par tādiem maksājumu pakalpojumiem, kas ir sniegti euro vai kādas eurozonā neietilpstošas dalībvalsts oficiālajā valūtā, bet arī sūdzības par maksājumu pakalpojumiem, kas sniegti jebkurā citā valūtā, lai arī Direktīvas 2007/64 2. panta 2. punktā ir noteikts, ka tās 80.–82. pantā paredzētās sūdzību procedūras ir piemērojamas tikai attiecībā uz maksājumu pakalpojumiem, kuri sniegti euro vai kādas eurozonā neietilpstošas dalībvalsts oficiālajā valūtā.

42 Turpretī, pēc iesniedzējtiesas domām, Direktīvas 2007/64 20. un 21. panta piemērošanas joma neaprobežojas ar maksājumu pakalpojumiem, kas ir sniegti euro vai kādas eurozonā neietilpstošas dalībvalsts oficiālajā valūtā. Tātad no šīm normām – konkrēti no šis direktīvas 20. panta 5. punkta – varētu secināt, ka to iestāžu kompetencē, kuras dalībvalstīm ir jāizraugās saskaņā ar šīm tiesību normām, ir nodrošināt, ka tiek ievērotas ne tikai minētās direktīvas II sadaļas, bet arī tās III un IV sadaļas normas saistībā ar tādu maksājumu pakalpojumu sniegšanas darbību, kuri ir sniegti valūtās, kas nav nedz euro, nedz kādu eurozonā neietilpstošu dalībvalstu valūtas.

43 Visbeidzot, iesniedzējtiesa uzskata, ka tad, ja kompetence, kāda ar Direktīvu 2007/64 ir piešķirta tādām valstu iestādēm kā FKTK, attiecas arī uz tādu personu darbību, kuras sniedz maksājumu pakalpojumus trešo valstu valūtās, būtu jāprecizē šo iestāžu kompetences robežas šīs direktīvas 75. panta piemērošanas kontekstā.

44 Šajā ziņā iesniedzējtiesa konstatē, ka Maksājumu pakalpojumu likums nepiešķir FKTK tiesības izšķirt strīdus starp maksājumu pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem, jo šāda kompetence ir drīzāk pašiem darījuma dalībniekiem (104. pants), Latvijas Komercbanku asociācijas ombudam vai tiesai (106. pants). Šajos apstākļos būtu jānoskaidro, vai Direktīvas 2007/64 20. un 21. pantā paredzētās prudenciālās uzraudzības procedūras vai šis direktīvas 80. pantā paredzētās sūdzību procedūras ietvaros FKTK kompetencē ir izšķirt maksātāja un maksājumu pakalpojumu sniedzēja starpā esošos strīdus, kas izriet no minētās direktīvas 75. pantā minētajām tiesiskajām attiecībām, noskaidrojot par maksājuma darījumu neizpildi vai nepareizu izpildi atbildīgo personu. Apstiprinošas atbildes gadījumā būtu jānoskaidro, kāds pierādījuma spēks piemīt šķīrējtiesas nolēmumam, ar kuru ir izšķirts strīds starp maksātāju un maksājumu pakalpojumu sniedzēju.

45 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, Augstākā tiesa (Latvija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Direktīvas [2007/64] 2. panta 2. punktam atbilst tāds valsts tiesiskais regulējums, kas paredz [FKTK] tiesības izskatīt maksājumu pakalpojumu izmantotāju iesniegumus arī par tādiem maksājumu pakalpojumiem, kuri nav sniegti euro vai kādas [eurozonā neietilpstošas] dalībvalsts nacionālajā valūtā, un līdz ar to – konstatēt [Maksājumu pakalpojumu] likuma pārkāpumus un piemērot sankcijas?

2) Vai Direktīvas [2007/64] 20. panta 1. un 5. punkts un 21. panta 2. punkts ir interpretējami tādējādi, ka tie paredz kompetentās iestādes uzraudzību un sankciju piemērošanu arī par tādiem maksājumu pakalpojumiem, kas nav veikti euro vai jebkurā citā eurozonā neietilpstošas dalībvalsts oficiālajā valūtā?

3) Vai kompetentajai iestādei, ja tas nepieciešams Direktīvas [2007/64] 20. un 21. pantā minēto uzraudzības funkciju vai arī 80.–82. pantā minēto sūdzību procedūru īstenošanai, ir kompetence izšķirt strīdus starp maksātāju un maksājumu pakalpojumu sniedzēju, kas izriet [šīs direktīvas] 75. pantā minētajām tiesiskajām attiecībām, noskaidrojot atbildīgo personu par neizpildītu vai nepareizi izpildītu darījumu?

4) Vai kompetentajai iestādei, īstenojot Direktīvas [2007/64] 20. un 21. pantā minētās uzraudzības funkcijas vai arī 80.–82. pantā minētās sūdzību procedūras, ir jāņem vērā šķīrējtiesas nolēmums, kas atrisina strīdu starp maksājumu pakalpojumu sniedzēju un maksājumu pakalpojumu lietotāju?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

46 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2007/64 2. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru šīs direktīvas 82. pantā minētās iestādes kompetencē ir izskatīt sūdzības un uzlikt sankcijas gadījumā, ja maksājumu pakalpojumi ir sniegti kādas trešās valsts oficiālajā valūtā.

47 Šajā ziņā vispirms jāatgādina, ka Direktīvas 2007/64 2. panta 2. punktā minētā III un IV sadaļa ir attiecīgi par nosacījumu pārskatāmību un informēšanas prasībām saistībā ar maksājumu pakalpojumiem, ko sniedz visas šīs direktīvas 1. pantā minētās maksājumu pakalpojumu sniedzēju kategorijas, kā arī par tiesībām un pienākumiem saistībā ar maksājumu pakalpojumu sniegšanu un izmantošanu. Maksājumu pakalpojumiem, kas sniegti euro vai kādas eurozonā neietilpstošas dalībvalsts oficiālajā valūtā, šīs sadaļas ir piemērojamas pakārtoti minētās direktīvas 2. panta 1. punktā paredzētajam nosacījumam, ka gan maksātāja maksājumu pakalpojumu sniedzējs, gan maksājuma saņēmēja maksājumu pakalpojumu sniedzējs atrodas Savienībā un – gadījumos, kad maksājuma darījumā ir iesaistīts tikai viens maksājumu pakalpojumu sniedzējs, – viņš atrodas Savienībā.

48 Jāuzsver arī, ka Direktīvas 2007/64 86. pantā ir noteikts, ka, ciktāl šajā direktīvā ir saskaņoti noteikumi, dalībvalstis nepatur spēkā un neievieš citus noteikumus kā vien tos, kas ir ietverti šajā direktīvā.

49 Taču, kā secinājumu 37. punktā norāda ģenerāladvokāts, tā kā šajā gadījumā runa ir par dalītas kompetences jomu LESD 2. panta 2. punkta un 4. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē un tā kā Savienība nav ar Direktīvu 2007/64 īstenojusi savu likumdošanas kompetenci, lai saskaņotu to maksājumu pakalpojumu regulējumu iekšējā tirgū, kas tiek sniegti kādas trešās valsts oficiālajā valūtā, dalībvalstis drīkst par piemērojamām šai nupat minētajai maksājumu pakalpojumu kategorijai padarīt tostarp šīs direktīvas III un IV sadaļas normas, kuras tajā noteiktas maksājumu pakalpojumiem, kas ir sniegti euro vai kādas eurozonā neietilpstošas dalībvalsts oficiālajā valūtā.

50 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2007/64 2. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru šīs direktīvas 82. pantā minētās iestādes kompetencē ir izskatīt sūdzības un piemērot sankcijas gadījumā, ja maksājumu pakalpojumi ir sniegti kādas trešās valsts oficiālajā valūtā.

Par otro jautājumu

51 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2007/64 20. panta 5. punkts un 21. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šīs direktīvas 20. panta 1. punktā minētās iestādes kompetencē ir veikt uzraudzību un piemērot sankcijas gadījumā, ja valsts tiesību akti, ar kuriem tiek transponētas minētās direktīvas III un IV sadaļas normas, tiek pārkāpti saistībā ar maksājumu pakalpojumiem, kas sniegti kādas trešās valsts oficiālajā valūtā.

52 Šo jautājumu iesniedzējtiesa balsta, pirmkārt, uz konstatējumu, ka uz Direktīvas 2007/64 II sadaļas – kas ietver tostarp 20. un 21. pantu – materiālo piemērošanas jomu nav attiecināms izņēmums, kurš būtu identisks tās 2. panta 2. punktā noteiktajam, un līdz ar to, ka šīs sadaļas normas ir piemērojamas arī tiem maksājumu pakalpojumiem, kas ir sniegti valūtā, kura nav nedz euro, nedz kādas eurozonā neietilpstošas dalībvalsts oficiālā valūta. Otrkārt, no Direktīvas 2007/64 20. panta 5. punkta tā secina, ka kompetentās iestādes šīs tiesību normas izpratnē ir tiesīgas arī veikt uzraudzību, lai pārliecinātos par šīs direktīvas III un IV sadaļas normu ievērošanu, un šo normu pārkāpuma gadījumā piemērot sankcijas.

53 Šajā ziņā ir jānorāda, pirmām kārtām, ka kompetento iestāžu (Direktīvas 2007/64 20. panta izpratnē) uzdevums ir uzraudzīt maksājumu iestādes, lai pārbaudītu, vai tiek ievērotas šīs direktīvas II sadaļas normas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 10. marts, *Safe Interenvíos*, C-235/14, EU:C:2016:154, 91. un 93. punkts).

54 Otrām kārtām, kā secinājumu 46. punktā norāda ģenerāladvokāts, gan no apstākļa, ka Direktīvas 2007/64 20. un 21. pants atrodas šīs direktīvas II sadaļas 1. nodaļā "Maksājumu iestādes", gan no šo pantu formulējuma izriet, ka tie ir piemērojami tikai un vienīgi maksājumu iestādēm, kas definētas minētās direktīvas 4. panta 4. punktā. Tātad minēto normu piemērojamība personām aprobežojas ar to maksājumu pakalpojumu sniedzēju kategoriju, kuru veido šīs maksājumu iestādes, un tādējādi kredītiestādes šajā piemērošanas jomā neietilpst.

55 Tas, ka kredītiestādes neietilpst to personu lokā, kurām ir piemērojama Direktīvas 2007/64 II sadaļa, ir apstiprināts tās 8. un 11. apsvērumā. Proti, no šiem apsvērumiem izriet, ka uz kredītiestādēm, kuras pieņem noguldījumus no lietotājiem, lai finansētu maksājumu darījumus, ir jāturpina attiecināt piesardzības prasības saskaņā ar Direktīvu 2006/48, savukārt uz maksājumu iestādēm – kuru specializētākā un ierobežotākā darbība rada riskus, ko ir vieglāk uzraudzīt un kontrolēt nekā riskus, kas rodas saistībā ar kredītiestāžu darbībām, – ir piemērojamas šajā direktīvā noteiktās prasības.

56 Taču no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka *PrivatBank* ir nevis maksājumu iestāde, bet gan kredītiestāde Direktīvas 2007/64 1. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē, kurā ir atsauce uz Direktīvas 2006/48 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

57 Tā kā Direktīvas 2007/64 20. un 21. pants nav *ratione personae* piemērojami kredītiestādēm, uz otro iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu nav jāatbild.

Par trešo jautājumu

58 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2007/64 20. un 21. pants vai tās 80.–82. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru šajos pantos minētās iestādes ir tiesīgas, īstenojot savas attiecīgās kompetences, izšķirt strīdus – kas maksātāja un maksājumu pakalpojumu sniedzēja starpā ir radušies maksājuma darījuma neizpildes vai nepareizas izpildes rezultātā –, noskaidrojot par šo neizpildi vai šo nepareizo izpildi atbildīgo personu atbilstoši šīs direktīvas 75. pantam.

59 Šajā ziņā ir vispirms jāatgādina, ka Direktīvas 2007/64 20. un 21. pants – kā konstatēts šā sprieduma 54. un 55. punktā – nav piemērojami tādos apstākļos kā pamatlietā, kad kāda no strīda pusēm ir kredītiestāde šīs direktīvas 1. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, nevis maksājumu iestāde tās 4. panta 4. punkta izpratnē. Tāpēc uz trešo jautājumu nav jāatbild, ciktāl tas attiecas uz minētās direktīvas 20.–21. pantu.

60 Savukārt par Direktīvas 2007/64 80.–82. pantu ir jāteic, ka, lai arī saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 2. punktu šīs tiesību normas nav piemērojamas maksājumu pakalpojumiem, kas sniegti kādas trešās valsts oficiālajā valūtā, šajā gadījumā, ievērojot, ka valsts likumdevējs ir šīs normas padarījis piemērojamas šādiem maksājumu pakalpojumiem, Tiesas kompetencē ir pieņemt prejudiciālu nolēmumu par šo normu interpretāciju (pēc analoģijas skat. spriedumus, 2011. gada 21. decembris, *Cicala*, C-482/10, EU:C:2011:868, 17. punkts, un 2019. gada 13. marts, E., C-635/17, EU:C:2019:192, 35. punkts).

61 Tādējādi, pirmām kārtām, ir jānorāda – kā precizēts Direktīvas 2007/64 50. apsvērumā –, ka ar procedūrām, kas paredzētas tās 80.–82. pantā, ir domāts gan nodrošināt iespēju izskatīt sūdzības, kuras iesniegtas par maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, kas nepilda noteikumus, kuri tiem ir jāievēro un kuru skaitā ir minētās direktīvas III un IV sadaļas noteikumi, gan garantēt, ka attiecīgā gadījumā tiek piemērotas iedarbīgas, samērīgas un preventīvas sankcijas.

62 Otrām kārtām, ir jāvērš uzmanība uz to, ka līdztekus Direktīvas 2007/64 80.–82. pantā noteiktajam dalībvalstu pienākumam izveidot sūdzību un sankciju procedūras šajās tiesību normās noteiktajiem mērķiem, tās 83. pantā tām ir arī uzlikts pienākums, vajadzības gadījumos izmantojot jau esošas struktūras, izveidot ārpustiesas pārsūdzību procedūras, lai izšķirtu ar tiesībām un pienākumiem, kuri izriet no šīs direktīvas, saistītus maksājumu pakalpojumu lietotāju strīdus ar maksājumu pakalpojumu sniedzējiem. Kā precizēts minētās direktīvas 51. apsvērumā, šis viegli pieejamais un nedārgais ārpustiesas strīdu izšķiršanas līdzeklis neskar patērētāju tiesības vērsties tiesā.

63 No iepriekš izklāstītā izriet, ka maksājumu pakalpojumu sniedzēju un lietotāju starpā esošo strīdu izšķiršanai Direktīvas 2007/64 83. pantā paredzēto ārpustiesas pārsūdzību mērķis nebūtu jāsajauc ar šīs direktīvas 80. pantā paredzēto sūdzību procedūru mērķi. Proti, sūdzību procedūru mērķis nav nedz izšķirt strīdus starp attiecīgo maksājumu pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem, nedz saukt pie civiltiesiskās atbildības par šajā kontekstā nodarīto kaitējumu. Tomēr šis apstāklis neizslēdz, ka kompetentā iestāde Direktīvas 2007/64 82. panta izpratnē varētu piemērot šīs direktīvas 75. panta normas transponējošos valsts tiesību aktus, lai izvērtētu saskaņā ar minētās direktīvas 80. pantu iesniegtās sūdzības pamatotību un saskaņā ar šīs pašas direktīvas 81. pantu piemērotu sankcijas par šo normu pārkāpumiem.

64 No tā izriet, ka iestāde, kuras kompetencē ir izskatīt sūdzības un piemērot sankcijas saskaņā ar Direktīvas 2007/64 80.–82. pantu, šajās normās paredzēto kompetenču ietvaros nav tiesīga izšķirt strīdus starp maksājumu pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem. Šādu secinājumu apstiprina tostarp minētās direktīvas 80. panta 2. punkts, kas uzliek pienākumu šai iestādei, kad tā pieņem lēmumu par kādu maksājumu pakalpojumu lietotāja sūdzību, vajadzības gadījumā informēt sūdzības iesniedzēju par ārpustiesas pārsūdzības iespējām, kas ir paredzētas atbilstoši šīs pašas direktīvas 83. pantam.

65 Ir taisnība, ka Direktīvas 2007/64 80.–82. pantā, kā arī tās 83. pantā paredzētās kompetences var īstenot viena un tā pati valsts iestāde, kā tas ir skaidri paredzēts minētās direktīvas 83. panta 1. punktā, lasot to šīs direktīvas 52. apsvēruma gaismā. Tomēr pat tādā gadījumā sūdzību un sankciju procedūras, kas paredzētas Direktīvas 2007/64 80.–82. pantā, un ārpustiesas pārsūdzības, kas paredzētas šīs direktīvas 83. pantā, joprojām ir atšķirīgas un autonomas, un tāpēc kompetences, kuras valsts iestādei ir piešķirtas saistībā ar sūdzību un sankciju procedūrām, nav īstenojamas ārpustiesas pārsūdzībās, un otrādi.

66 Trešām kārtām, ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2007/64 51. pantu gadījumā, ja maksājumu pakalpojumu lietotājs nav patērētājs, puses var vienoties, ka daļēji vai pilnībā nepiemēro tostarp tās 75. pantu. Proti, minētās direktīvas 20. apsvērumā, kura gaismā ir jālasa šis 51. pants, ir uzsvērts – tā kā patērētāji un uzņēmumi nav vienādā stāvoklī, tiem nav vajadzīga vienāda aizsardzības pakāpe. Minētajā 20. apsvērumā ir arī teikts, ka, lai gan ir svarīgi nodrošināt patērētāju tiesības, paredzot noteikumus, no kuriem [līgumā] nevar atkāpties, uzņēmumiem un organizācijām ir lietderīgi ļaut vienoties citādi. Tomēr šajā 20. apsvērumā ir arī piebilsts, ka jebkurā gadījumā dažus galvenos šīs direktīvas noteikumus vajadzētu piemērot vienmēr – neatkarīgi no lietotāja statusa.

67 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka *Forcing Development* – kas ir nevis patērētājs Direktīvas 2007/64 4. panta 11. punkta izpratnē, bet gan uzņēmums – 2005. gada 11. aprīlī noslēgtajā norēķinu konta apkalpošanas līgumā ir vienojusies ar *PrivatBank* izslēgt, ka viņu kā maksājumu pakalpojumu lietotāja un sniedzēja attiecībām tiek piemērotas šīs direktīvas 75. pantu transponējošās valsts tiesību normas.

68 Šajos apstākļos – kā secinājumu 103. punktā norāda ģenerāladvokāts – pārbaudīt to, vai šis norēķinu konta apkalpošanas līgums ir saderīgs ar Direktīvu 2007/64 transponējošajām valsts tiesību normām, lasot tās tostarp šīs direktīvas 20. apsvēruma gaismā, ir iesniedzējtiesas ziņā.

69 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2007/64 80.–82. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nedod tiesības kompetentajai iestādei šo normu izpratnē izšķirt – atbilstoši šīs direktīvas 75. pantā noteiktajiem kritērijiem – maksājumu pakalpojumu lietotāju un sniedzēju starpā esošos strīdus, kas izriet no maksājuma darījuma neizpildes vai nepareizas izpildes, kad šāda iestāde īsteno savu kompetenci izskatīt maksājumu pakalpojumu lietotāju sūdzības un piemērot sankcijas maksājumu pakalpojumu sniedzējiem gadījumā, ja tiek pārkāptas piemērojamās tiesību normas. Šie strīdi ir jāizšķir Direktīvas 2007/64 83. pantā paredzēto ārpustiesas pārsūdzību ietvaros, neskarot valsts procesuālajās tiesībās paredzētās tiesības vērsties tiesā. Ja valsts likumdevējs ir izvēlējies piešķirt kompetences, kas izriet no, pirmkārt, minētā 80.–82. panta un, otrkārt, minētā 83. panta, vienai un tai pašai iestādei, šai iestādei katra no šo kompetenču kategorijām ir jāīsteno autonomi, darot to tikai un vienīgi katras attiecīgās procedūras ietvaros.

Par ceturto jautājumu

70 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai iestādēm, kuru kompetencē ir attiecīgi īstenot prudenciālo uzraudzību saskaņā ar Direktīvas 2007/64 20. un 21. pantu un izskatīt sūdzības un piemērot sankcijas saskaņā ar šīs direktīvas 80.–82. pantu, ir jāņem vērā šķīrējtiesas nolēmums, kas pieņemts strīdā starp maksājumu pakalpojumu lietotāju un sniedzēju.

71 Ievadam jānorāda, ka konstatējumi, kas izdarīti šā sprieduma 59.–60. punktā, ir attiecināmi arī uz atbildi, kas jādod uz šo jautājumu. Proti, pirmkārt, Direktīvas 2007/64 20. un 21. pants nav piemērojami tādā lietā kā pamatlieta, un tāpēc nav lietderīgi atbildēt uz šā jautājuma daļu, kurā tiek vaicāts par šo tiesību normu interpretāciju. Otrkārt, šīs direktīvas 80.–82. pantu valsts likumdevējs ir padarījis piemērojamus tādiem maksājumu pakalpojumiem, kas neietilpst minētās direktīvas piemērošanas jomā, un tas pamato Tiesas kompetenci atbildēt uz šo jautājuma daļu.

72 Šajā ziņā vispirms ir jākonstatē, ka Direktīvā 2007/64 nav nevienas normas par to, kāds pierādījuma spēks šīs direktīvas 80.–82. pantā paredzēto sūdzību un sankciju procedūru ietvaros piemīt šķīrējtiesas nolēmumam.

73 Taču Tiesas pastāvīgās judikatūras atziņa ir tāda, ka tad, ja attiecīgajā jautājumā nav Savienības tiesiskā regulējuma, katras dalībvalsts ziņā ir noteikt administratīvā procesa un tiesvedības kārtību – daļa no kuras ir dokumenta pierādījuma spēks –, kas ir paredzēta, lai nodrošinātu, ka tiek ievērotas tiesības, kuras personām izriet no Savienības tiesībām, un ievērotu līdzvērtības un efektivitātes principus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1976. gada 16. decembris, *Rewe-Zentralfinanz* un *Rewe-Zentral*, 33/76, EU:C:1976:188, 5. punkts, kā arī 2019. gada 26. jūnijs, *Craeynest* u.c., C-723/17, EU:C:2019:533, 54. punkts), neapdraudot Savienības tiesību lietderīgo iedarbību (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 6. oktobris, *Orizzonte Salute*, C-61/14, EU:C:2015:655, 50. punkts, un 2018. gada 27. jūnijs, *Diallo*, C-246/17, EU:C:2018:499, 46. punkts).

74 Jāatgādina arī – kā konstatēts 63. punktā – ka priekšmeta un mērķu ziņā Direktīvas 2007/64 80.–82. pantā paredzēto sūdzību un sankciju procedūras atšķiras no šīs direktīvas 83. pantā paredzētajām ārpustiesas pārsūdzībām, kuru skaitā ir arī šķīrējtiesas procedūras.

75 No tā izriet, ka iespēja Direktīvas 2007/64 80.–82. pantā paredzēto sūdzību un sankciju procedūru ietvaros ņemt vērā dokumentu, kas ir sagatavots šīs direktīvas 83. pantā paredzētās ārpustiesas pārsūdzības ietvaros, tātad ir ierobežota atkarībā no īpašajiem mērķiem, kam paredzētas minētās sūdzību un sankciju procedūras, kā arī šajā kontekstā garantējamajām subjektīvajām tiesībām.

76 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka atbilstoši dalībvalstu procesuālās autonomijas principam valsts likumdevējs var piešķirt kompetentajai iestādei tiesības Direktīvas 2007/64 80.–82. pantā paredzēto sūdzību un sankciju procedūru ietvaros ņemt vērā šķīrējtiesas nolēmumu, ar kuru ir izšķirts strīds starp šo procedūru skarto maksājumu pakalpojumu lietotāju un sniedzēju, ja vien pierādījuma spēks, kas šim nolēmumam tiek atzīts minētajās procedūrās, nedraud kaitēt šo procedūru priekšmetam un īpašajiem mērķiem, attiecīgo personu tiesībām uz aizstāvību vai šai iestādei piešķirto pilnvaru un kompetenču autonomai pastāvēšanai; par to pārliecināties ir iesniedzējtiesas ziņā.

Par tiesāšanās izdevumiem

77 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

1) **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2007/64/EK (2007. gada 13. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK un 2006/48/EK un atceļ Direktīvu 97/5/EK, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/111/EK (2009. gada 16. septembris), 2. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru šīs direktīvas 82. pantā minētās iestādes kompetencē ir izskatīt sūdzības un piemērot sankcijas gadījumā, ja maksājumu pakalpojumi ir sniegti kādas trešās valsts oficiālajā valūtā.**

2) **Direktīvas 2007/64, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/111, 20. un 21. pants nav *ratione personae* piemērojami kredītiestādēm.**

3) **Direktīvas 2007/64, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/111, 80.–82. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nedod tiesības kompetentajai iestādei šo normu izpratnē izšķirt – atbilstoši šīs direktīvas 75. pantā noteiktajiem kritērijiem – maksājumu pakalpojumu lietotāju un sniedzēju starpā esošos strīdus, kas izriet no maksājuma darījuma neizpildes vai nepareizas izpildes, kad šāda iestāde īsteno savu kompetenci izskatīt maksājumu pakalpojumu lietotāju sūdzības un piemērot sankcijas maksājumu pakalpojumu sniedzējiem gadījumā, ja tiek pārkāptas piemērojamās tiesību normas. Šie strīdi ir jāizšķir Direktīvas 2007/64, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/111, 83. pantā paredzēto ārpustiesas pārsūdzību ietvaros, neskarot valsts procesuālajās tiesībās paredzētās tiesības vērsties tiesā. Ja valsts likumdevējs ir izvēlējies piešķirt kompetences, kas izriet, pirmkārt, no minētā 80.–82. panta un, otrkārt, minētā 83. panta, vienai un tai pašai iestādei, šai iestādei katra no šo kompetenču kategorijām ir jāīsteno autonomi, darot to tikai un vienīgi katras attiecīgās procedūras ietvaros.**

4) **Atbilstoši dalībvalstu procesuālās autonomijas principam valsts likumdevējs var piešķirt kompetentajai iestādei tiesības Direktīvas 2007/64, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/111, 80.–82. pantā paredzēto sūdzību un sankciju procedūru ietvaros ņemt vērā tāda šķīrējtiesas nolēmuma esamību un saturu, ar kuru ir izšķirts strīds starp šo procedūru skarto maksājumu pakalpojumu lietotāju un sniedzēju, ja vien pierādījuma spēks, kas šim nolēmumam tiek atzīts minētajās procedūrās, nedraud kaitēt šo procedūru priekšmetam un īpašajiem mērķiem, attiecīgo personu tiesībām uz aizstāvību vai šai iestādei piešķirto pilnvaru un kompetenču autonomai pastāvēšanai; par to pārliecināties ir iesniedzējtiesas ziņā.**

Rodin Jürimäe Piçarra

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2020. gada 2. aprīlī.

Sekretārs
A. Calot Escobar

Devītās palātas priekšsēdētājs
S. Rodin